

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 16-18 jaar
- Geschikt voor: bovenbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 45-90 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten)
- Vakgebied: Burgerschap, Maatschappijleer/Maatschappijwetenschappen, Nederlands. Daarnaast sluit het aan bij mediawijsheid en de basis-, denk- en leer-voorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: kritisch denken, wantrouwen, complot, meningsvorming, media.

Medialogica – Aanrijding of aanslag?

Op 10 juni 2017 rijdt een man het Stationsplein in Amsterdam op. Hij raakt hierbij voetgangers en er vallen gewonden. De auto komt tot stilstand tegen de ingang van het metrostation. Wat is er precies gebeurd? En hoe berichten de politie en verschillende media hierover? Is dit een aanslag?

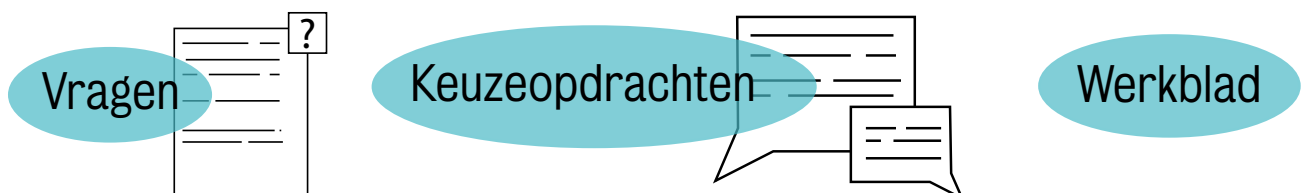
In het onderzoeksjournalistieke programma Medialogica wordt de kracht van beeld en de werking van publieke opinie onderzocht. Media dienen als gids om greep te krijgen op de werkelijkheid en bepalen in belangrijke mate ons beeld van de wereld. Maar in hoeverre zijn ze een betrouwbare gids? Hoe komt de publieke opinie tot stand? En welke invloed heeft dit op het handelen van bestuurders, journalisten en burgers?

Leerdoel

Aan het einde van deze les weten de leerlingen hoe een complottheorie kan ontstaan en hoe ze kijken naar privacy van verdachten ten opzichte van het publiek belang.

Opbouw les

Introduceer het thema van de les en kijk vervolgens klassikaal verkorte Medialogica-afl levering van Aanrijding of aanslag? (10 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen individueel de verdiepingsvragen. De antwoorden kunnen ze opschrijven op het werkblad. Deze vragen kunnen daarna klassikaal besproken worden, waarna een verdiepende opdracht kan worden uitgevoerd. Sluit de les af met de vraag aan de leerlingen wat ze meenemen uit de les.

Boek een masterclass Medialogica! Onder leiding van mediamakers van HUMAN en experts van Beeld & Geluid gaan leerlingen in gesprek over de werking van media en de rol van de publieke opinie. In de interactieve masterclass gaan leerlingen in groepjes aan de slag met het analyseren van een grote gebeurtenis in het nieuws. Zo leren leerlingen hoe de werkelijkheid verdrongen kan worden door beelden, met een nieuwe werkelijkheid tot gevolg. Kijk op de website van Beeld & Geluid voor meer informatie.

Verdiepingsvragen (na de video)

15 min

- 1) Al vrij snel na het ongeluk werd er gesproken over een terroristische aanslag. Waarom dachten mensen dat het een aanslag was?
- 2) Jean Fransman, hoofd communicatie politie Amsterdam, legt uit hoe zij te werk zijn gegaan.
 - 2a) Wat is de stelregel van de politie Amsterdam in het geval van een ongeluk of aanslag?
 - 2b) Wat is een nadeel van deze stelregel?
- 3) Bart Nijman, adjunct-hoofdredacteur GeenStijl, trekt de tweets van de politie Amsterdam in twijfel. Welke reden heeft hij hiervoor?
- 4) Er zijn twee belangrijke details die ervoor zorgen dat sommige mensen toch denken dat het een terroristische aanslag is. Om welke details gaat het?
- 5) De politie wil niets kwijt over de afkomst van de chauffeur.
 - 5a) Wat is de belangrijkste reden van de politie om hier niet over te communiceren?
 - 5b) Wat gebeurde er vervolgens op social media?
- 6) Wat vind je belangrijker: a) de privacy van de persoon, of b) het publiek belang dat alle informatie openbaar moet? Leg je antwoord uit.

Antwoorden

- 1) In 2016, het jaar ervoor, zijn er in diverse steden aanslagen gepleegd met auto's. Het leek in eerste instantie alsof iemand met een auto op voetgangers was ingereeden.
- 2a) Zo snel mogelijk communiceren wat er bekend is.
- 2b) Er kan te snel gecommuniceerd worden, waardoor de communicatie tegenstrijdig wordt.
- 3) De tweets waren tegenstrijdig aan elkaar en dit maakte het verhaal minder geloofwaardig.
- 4) Er zijn geen camera's op dat deel van het stationsplein en getuigen verklaren dat de bestuurder bij bewustzijn was.
- 5a) Privacy van de bestuurder beschermen.
- 5b) Mensen begonnen op social media te speculeren over de identiteit van de bestuurder.
- 6) Eigen antwoord.

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Discussie

Ga met de klas in gesprek over een van de volgende stellingen:

- Media moet de privacy van verdachten respecteren
- Persoonlijke informatie mag (online) gedeeld worden als de veiligheid in gevaar is
- Mensen moeten niet voor eigen rechter spelen

30 min

Laat de leerlingen die het eens zijn gaan staan. Geef een paar leerlingen de beurt om hun standpunt uit te leggen.

→ Carrouseldebat

Bij het carrouseldebat deel je de groep in drie groepen. Groep 1 zijn de voorstanders, groep 2 de tegenstanders en groep 3 de rechters die uiteindelijk een concluderend oordeel zullen vellen over het debat. Het carrouseldebat gaat als volgt: je kiest één van stellingen. Vervolgens gaan de voor- en tegenstanders bij elkaar zitten om argumenten te bedenken. Geef de leerlingen hiervoor zo'n 5-10 minuten. Hierna kan er een debat plaatsvinden, waarbij je de debatleider bent. Wanneer alle argumenten zijn gedeeld, vatten de rechters de discussie samen en doen een uitspraak. Wanneer er veel tijd is, kunnen er meerdere stellingen worden bediscussieerd in het carrouseldebat. Hierbij kunnen de leerlingen steeds een andere rol krijgen.

30 min

Extra verdieping

Deze video is onderdeel van de serie [Medialogica in de klas](#). Op [Schooltv.nl](#) vind je meer video's uit deze serie. Op [argosonderzoekt.nl](#) vind je de gehele aflevering van [Aanrijding of aanslag?](#) (33 min) en meer achtergrondinformatie.

Lees het artikel op [isdatechtzo.nl](#) met [5 tips voor een goed gesprek](#) over complottheorieën .

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Al vrij snel na het ongeluk werd er gesproken over een terroristische aanslag. Waarom dachten mensen dat het een aanslag was?

2) Jean Fransman, hoofd communicatie politie Amsterdam, legt uit hoe zij te werk zijn gegaan.

2a) Wat is de stelregel van de politie Amsterdam in het geval van een ongeluk of aanslag?

2b) Wat is een nadeel van deze stelregel?

3) Bart Nijman, adjunct-hoofdredacteur GeenStijl, trekt de tweets van de politie Amsterdam in twijfel. Welke reden heeft hij hiervoor?

4) Er zijn twee belangrijke details die ervoor zorgen dat sommige mensen toch denken dat het een terroristische aanslag is. Om welke details gaat het?

5) De politie wil niets kwijt over de afkomst van de chauffeur.

5a) Wat is de belangrijkste reden van de politie om hier niet over te communiceren?

5b) Wat gebeurde er vervolgens op social media?

6) Wat vind je belangrijker: a) de privacy van de persoon, of b) het publiek belang dat alle informatie openbaar moet? Leg je antwoord uit.
